

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudkyň Mgr. Ing. Veroniky Baroňové a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **TŘI PYRAMIDY s.r.o.**
sídlem Palackého 5001/1, Jihlava
zastoupený advokátkou JUDr. Alenou Prchalovou, Ph.D.
sídlem Husova 1288/25, Jihlava

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2017, č. j. 32346/17/5100-41458-710158

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného ve věci uloženého odvodu za porušení rozpočtové kázně. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta odvolání žalobce a potvrzena prvostupňová rozhodnutí Finančního úřadu pro Kraj Vysočina (dále jen

„správce daně“) ze dne 12. 12. 2016, č. j. 1779087/16/2901-80541-706451, a ze dne 13. 12. 2016,

č. j. 1778973/16/2901-80541-706451, kterými správce daně rozhodl o zřízení zástavního práva k užitnému vzoru, č. 26390, PUV 2013-28951 a patentu, č. 299665, sp. zn. UPV ČR PV 2007-89.

2. Zástavní právo bylo zřízeno v návaznosti na vydání zajišťovacích příkazů k zajištění úhrady odvodu za porušení rozpočtové kázně (tj. daně, která dosud nebyla stanovena). Jednalo se o zajišťovací příkaz ze dne 5. 5. 2016, č. j. 1752761/16/2901-80541-706451, s povinností uhradit do tří dnů částku ve výši 20 808 000 Kč; a zajišťovací příkaz ze dne 5. 5. 2016, č. j. 17452761/16/2901-80541-706451, s povinností uhradit do tří dnů částku 3 672 000 Kč. Zajišťovací příkazy byly žalobci doručeny dne 28. 11. 2016.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce v podané žalobě zpochybňoval celkový postup správce daně spočívající ve vydání zajišťovacích příkazů, ve vydání rozhodnutí o zřízení zástavních práv také k movitým a nemovitým věcem žalobce a následně ve vydání exekučních příkazů, kterými správce daně nařídil prodej movitých i nemovitých věcí a také postižení jiného majetkového práva - užitného vzoru a patentu. To vše správce daně učinil, ačkoli žalobce namítal, že měl k dispozici dostatek finančních prostředků k úhradě případného nedoplatku. Zajišťovací příkazy byly vydány v rozporu se zásadami správy daní a tyto zásady byly porušeny také v rozhodnutí o zřízení zástavních práv, která byla dle žalobce vydána bez řádného právního titulu, když správce daně vycházel pouze z domněnek a jeho postup lze označit za zneužití práva. Na základě toho pak byla znehodnocena také dosavadní společensky prospěšná činnost žalobce. Tím, že správce daně následně vydal i exekuční příkazy, došlo rovněž k porušení práv třetích osob.
4. Žalobce namítal, že v rozporu s odůvodněním napadeného rozhodnutí mu zřízení zástavního práva znemožnilo nakládat se zastaveným majetkem, a to nejen vzhledem k jeho znehodnocení. Žalovaný totiž opomněl uvést, že správce daně již dne 20. 12. 2016 vydal exekuční příkazy, kterým nařídil prodej movitých a nemovitých věcí žalobce a také užitného vzoru a patentu.
5. Žalobce tak uzavřel, že celkový postup správce daně byl účelový s cílem jeho likvidace, a proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného, jakož i obou jemu předcházejících rozhodnutí o zřízení zástavního práva.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že námitky vztahující se k zajišťovacím příkazům nejsou pro posouzení řešené věci rozhodné. Zákonost zajišťovacích příkazů byla žalovaným potvrzena v odvolacím řízení a žalobce se proti nim nebránil žalobou ve správním soudnictví. Stejně tak nejsou relevantní ani námitky směřující proti nezákonnosti napadeného rozhodnutí v kontextu celého postupu správce daně. Pro úplnost žalovaný uvedl, že ani proti exekučním příkazům se žalobce správně žalobou nebránil. Žalovaný dále zdůvodnil, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva k užitnému vzoru a patentu vydal správce daně proto, že tyto tvoří se zajištěnou výrobní linkou jeden funkční celek, jež by

případným prodejem patentu a užitého vzoru výrazně ztratila na ceně. Žalovaný také uvedl, že zřízením zástavních práv nebylo žalobci zakázáno tento majetek užívat.

IV. Replika žalobce

7. Žalobce reagoval na vyjádření žalovaného (v rámci vyjádření souhlasu s rozhodnutím věci bez jednání) replikou, v níž uvedl, že žalovaný jen potvrzuje postup, který je za hranicí zneužití práva s jediným cílem – vybrání daně za každou cenu. Žalobce odmítl, že by shora popsány procesní kroky nemohlo dojít k zastavení jeho činnosti, pokud nemohl disponovat s bankovními účty a hradit své závazky.

V. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, přičemž dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Krajský soud o věci rozhodl za splnění podmínek § 51 odst. s. ř. s., aniž by nařizoval jednání, neboť žalobce výslovně a žalovaný konkludentně souhlasili s projednáním věci bez nařízení jednání.
11. V projednávané věci je podstatou žalobní argumentace nesouhlas žalobce s vydáním zajišťovacích příkazů, resp. s celkovým postupem správce daně, který nejprve přistoupil k zajištění majetku žalobce zástavním právem a krátce poté přistoupil také k vydání exekučních příkazů. V této souvislosti v žalobě uplatněná argumentace se však míjí s předmětem nynějšího soudního přezkumu, jímž je toliko zákonnost zřízení zástavních práv k užitému vzoru a patentu žalobce. V tomto soudním řízení se proto krajský soud nemohl vyjadřovat, a to ani v obecné rovině, k postupu správce daně či přímo k zákonnosti jím vydaných zajišťovacích příkazů, či následných příkazů exekučních, které bylo možno napadnout samostatnými žalobami ve správním soudnictví; opomíjet pak nelze ani skutečnost, že argumentace žalobce je v tomto ohledu obecná a vágní.
12. Správci daně je oprávnění k zajištění částky stanovené zajišťovacím příkazem prostřednictvím zřízení zástavního práva dáno ustanovením § 168 odst. 6 daňového řádu. Podmínkou zřízení zástavního práva (právním titulem) je tedy vydání zajišťovacího příkazu, přičemž k naplnění této podmínky v daném případě došlo, jak soud ověřil ze správního spisu.
13. Vedle toho samozřejmě platí, že správce daně by měl v souladu s ustanovením § 5 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), postupovat přiměřeným způsobem a volit jen ty prostředky, které daňové subjekty nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní. Správce daně tak v odůvodnění obou rozhodnutí o zřízení zástavního práva uvedl, že vzhledem k výši částky (24 480 000 Kč) je žádoucí dosáhnout prostřednictvím jejího zajištění naplnění cíle správy daní, kterým je správné zjištění a stanovení daně, včetně zabezpečení její úhrady; současně ale takovým způsobem,

aby to nemělo likvidační účinky na daňový subjekt. Krajský soud má přitom za to, že právě zřízení zástavního práva představuje v zásadě nejmírnější prostředek, který daňový řád k zajištění dosud neuhrazené daně (odvodu) nabízí. To zejména ve srovnání s okamžitým nařízením daňové exekuce. „*Aplikaci principu proporcionality je totiž nutné vnímat i v tom smyslu, že v takovém případě ještě nedochází k vlastní exekuci a zbavení vlastnických práv daňového subjektu k takovému majetku. S ohledem na to, že zřízením zástavního práva dochází k menšímu zásahu do právní sféry daňového subjektu, než je tomu v případě daňové exekuce, je tedy přípustná míra ingerence správce daně větší, než je tomu u samotné daňové exekuce*“ (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2015, č. j. 4 Afs 48/2015 - 32, dostupný na www.nssoud.cz).

14. Z pohledu zvoleného způsobu zajištění v podobě zřízení zástavního práva tak krajský soud neshledal v postupu správce daně jakýkoliv exces a nedovodil ani zneužití práva. Správce daně postupoval v souladu se zákonem a v něm stanovenými podmínkami a s přihlédnutím k výši zajištěné částky daně (odvodu) lze zřízení zástavního práva považovat za rozumné a přiměřené.
15. Zástavní právo představuje tradiční zajišťovací institut, jehož smyslem není okamžité vymožení dlužné částky jako v případě exekučního příkazu, ale zajištění jejího zaplacení do budoucna. Zřízení zástavního práva tak sice nepochybně snižuje hodnotu dotčené věci, avšak vlastník může věc nadále užívat (např. ke svému podnikání) a může s ní i nakládat, tj. převést ji na jinou osobu. Nelze proto přisvědčit námitce žalobce, že právě zřízení zástavního práva vedlo k ukončení podnikatelské činnosti žalobce. Jak Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 28. 3. 2019, č. j. 2 Afs 392/2017 - 48, dostupném na www.nssoud.cz: „(...) předností zástavního práva je skutečnost, že jeho vznikem se nemění vlastnické vztahy k zastaveným hodnotám, takže vlastník s nimi může běžným způsobem nakládat (pronajímat je, brát z nich užitky apod.). Zástavní právo se vztahuje i na příslušenství, přírůstky a neoddělitelné plody zástavy. Zástavní právo tak umožňuje daňovému subjektu dále pokračovat v podnikatelské činnosti a rozmnožovat svůj majetek, z něhož se pak právě díky zástavnímu právu může správce daně taktéž uspokojit. V porovnání s bezprostředním nařízením daňové exekuce např. prodejem nemovitosti je proto zástavní právo vhodnějším institutem ve spojení se zajišťovacím příkazem a jeho reakční, dočasnou a operativní povahou. Jak uvádí důvodová zpráva k daňovému řádu, smyslem tohoto institutu je snaha poskytnout daňovému subjektu šetrnější způsob, kterým bude vynucována povinnost stanovená zajišťovacím příkazem. Oproti daňové exekuci bezprostředně navazující na vydání okamžité vykonatelného zajišťovacího příkazu může být za určitých okolností zástavní právo k zajištění částky stanovené zajišťovacím příkazem vhodnější a přiměřenější nástroj.“
16. Žalobce se v návaznosti na výše uvedené pokoušel soudu přestříhat celkový kontext věci, kdy namítal, že správce daně nakonec stejně přistoupil k vydání exekučních příkazů postihujících celý majetek žalobce. K tomu však krajský soud uvádí, že případný excesivní postup správce daně spočívající právě v nařízení daňové exekuce (a s tím související námitky) je možno posuzovat toliko v řízeních týkajících se těchto exekučních příkazů, jež do právní sféry žalobce zasahují nepochybně významněji než zřízení zástavního práva, které ovšem nejsou předmětem přezkumu v nyní projednávané věci. Právě v jejich případě by mohlo být např. zohledněno, že ve věci již bylo zřízeno zástavní právo (nejen) k užitnému vzoru a patentu, ale i k ostatnímu majetku žalobce, a že tedy z tohoto důvodu

nařízení exekuce představuje nepřiměřený zásah (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2019, č. j. 2 Afs 392/2017 - 48). Ostatně i Ústavní soud v usnesení ze dne 9. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4035/17, dostupném na <http://nalus.usoud.cz>, v němž se zabýval přímo stížností žalobce proti rozhodnutí zdejšího krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku žalobě proti rozhodnutí o konečné daňové (odvodové) povinnosti, demonstroval zástavní právo jako mírnější prostředek k zajištění daňové povinnosti.

VI. Závěr a náklady řízení

17. Na základě všech výše uvedených skutečností tak krajský soud neshledal podanou žalobu důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
18. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého žalobce, který neměl ve věci úspěch, nemá vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení před soudem a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Krajský soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. června 2019

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu